

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน เป็นวิธีการเลือกตั้งที่ให้ความสำคัญด้านความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้งมีเสียงสนับสนุนข้างมากจากประชาชนในเขตเลือกตั้ง ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียวเขตละหนึ่งคนผสมเขตละหลายคนแต่ไม่เกินสามคนเป็นระบบเลือกตั้งที่ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคในการได้รับเลือกเป็นตัวแทน กล่าวคือผู้สมัครมีโอกาสได้รับเลือกเป็นตัวแทนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้ง ตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครจำนวนมากจะได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อย สถาบันพรรคการเมืองมีส่วนช่วยในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยได้อีกทางหนึ่ง พรรคการเมืองที่มีการพัฒนาและดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องมีโอกาสได้รับเลือกเป็นตัวแทนหรือสามารถรักษาฐานคะแนนเสียงของพรรคในการเลือกตั้งแต่ละครั้งไว้ได้มากกว่าพรรคการเมืองที่ขาดความต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการทดสอบแนวคิดและหลักการดังกล่าวข้างต้น เพื่อพิสูจน์ว่าถูกต้องหรือไม่ โดยนำข้อมูลผลการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 และเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 รวมสามสมัยมาทดสอบ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลการแข่งขัน และโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการแสดงข้อมูลจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อจำนวนผู้สมัครทั้งหมดในแต่ละเขตเลือกตั้งและโอกาสในการได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้สมัครแต่ละเขตเลือกตั้ง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล การเป็นตัวแทนของประชาชน เป็นการแสดงข้อมูลเสียงสนับสนุนของผู้แทนในแต่ละเขตเลือกตั้ง จำนวนร้อยละของผู้แทนที่มีเสียงสนับสนุนน้อย(ระหว่างร้อยละ 20 - 50 ของผู้มาใช้สิทธิ) ผู้แทนที่มีเสียงสนับสนุนน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของผู้มาใช้สิทธิ) และผู้แทนที่มีเสียงสนับสนุนข้างมาก(เกินร้อยละ 50 ของผู้มาใช้สิทธิ)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคการเมืองแต่ละพรรค เป็นการแสดงข้อมูลสัดส่วนคะแนนของแต่ละพรรคในการเลือกตั้งสามสมัยเปรียบเทียบกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคได้รับ

ระหว่างพรรคการเมืองที่มีความต่อเนื่อง(พรรคการเมืองเก่า) กับพรรคการเมืองที่ขาดความต่อเนื่อง (พรรคการเมืองใหม่)

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลการแข่งขันและโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

โดยที่ระบบการเลือกตั้งของไทยในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 วันที่ 2 กรกฎาคม 2538 และวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ได้กำหนดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน คือ เขตละหนึ่งคน เขตละสองคน หรือเขตละสามคน นอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้เลือกตั้งในแต่ละเขตมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนได้ตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้ง การกำหนดหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันทั้งสองประการข้างต้น ทำให้ผู้สมัครแต่ละเขตเลือกตั้งมีโอกาสได้รับเลือกตั้งแตกต่างกันด้วย ผู้สมัครแต่ละเขตเลือกตั้งไม่มีความเสมอภาคในการต่อสู้แข่งขันเพื่อให้ได้รับเลือกตั้งจากประชาชน ทั้งนี้เพราะการกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในแต่ละเขตเลือกตั้งที่แตกต่างกัน และกำหนดให้ผู้เลือกตั้งแต่ละเขตมีสิทธิออกเสียงได้ไม่เท่าเทียมกัน มีผลต่อการตัดสินใจของผู้สมัครในการลงสมัครแข่งขันเลือกตั้งในเขตนั้นๆด้วย เนื่องจากปรากฏว่าในการเลือกตั้งแต่ละสมัยมีจำนวนผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้งมากน้อยแตกต่างกัน เขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครจำนวนมากย่อมมีคู่ต่อสู้หรือคู่แข่งมากกว่าเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครจำนวนน้อย และส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีการแข่งขันสูง มีโอกาสที่จะได้รับการเลือกเป็นผู้แทนราษฎรได้น้อยกว่า เขตเลือกตั้งที่มีการแข่งขันน้อย

นอกจากนี้ การจัดแบ่งเขตเลือกตั้งเป็นเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคน สองคน หรือ สามคน ยังมีผลต่อการตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครในเขตเลือกตั้งมากน้อยแตกต่างกันด้วย เขตเลือกตั้งใดมีฐานคะแนนเสียงของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดอยู่ในเขตเลือกตั้งนั้นมากผู้สมัครหรือพรรคการเมืองอื่นจะไม่ส่งสมาชิกของตนเข้าสมัครในเขตเลือกตั้งนั้น หรือส่งสมาชิกเข้าสมัครแต่ไม่หวังผลว่าจะได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ในกรณีที่มีผู้สมัครหรือพรรคการเมืองอื่นประสงค์จะส่งสมาชิกเข้าสมัครในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดมีฐานคะแนนเสียงอยู่เดิมในพื้นที่เขตเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นต้องมีฐานคะแนนเสียงอยู่ในเขตพื้นที่นั้นอยู่ด้วยในลักษณะที่กำกวมและผู้ลงสมัครต้องเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในระดับที่ใกล้เคียงกันอีกด้วย ในกรณีเช่นนี้ จะทำให้โอกาสที่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองจะได้รับเลือกตั้งสูง แต่อัตราการแข่งขันจะน้อยลงเพราะผู้สมัครหรือพรรคการเมืองอื่นที่ไม่มีฐานคะแนนเสียงในพื้นที่ก็

จะไปหาเขตเลือกตั้งอื่นลงสมัครแทน เขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองจะส่งสมาชิกเข้าชิงชัยในเขตเลือกตั้งจำนวนมากมักเป็นเขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดที่มีฐานคะแนนเสียงอย่างชัดเจนและหากเขตเลือกตั้งนั้นเป็นเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนด้วยแล้วจำนวนผู้สมัครจะมีเป็นจำนวนมากอัตราการแข่งขันย่อมสูงตามไปด้วย และเมื่อมีผู้ลงแข่งขันในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นจำนวนมากย่อมส่งผลให้ผู้สมัครแต่ละคนมีโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้งน้อยลงประกอบกับเขตเลือกตั้งดังกล่าวไม่มีฐานคะแนนเสียงของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดอย่างชัดเจนด้วยแล้ว ผู้สมัครและพรรคการเมืองที่ลงชิงชัยในเขตเลือกตั้งนั้นจึงจำเป็นต้องใช้ยุทธวิธี กลยุทธ์ทุกรูปแบบเพื่อให้ได้รับชัยชนะไม่ว่าจะเป็นการจูงใจ ให้สัญญาว่าจะให้ทรัพย์สิน จัดเลี้ยง ใช้อิทธิพลข่มขู่ โดยเฉพาะ ในเขตเลือกตั้งที่ประชาชนยังยากจน ด้วยการศึกษา หรืออยู่ในพื้นที่อิทธิพลของบุคคล ด้วยแล้วย่อมมีผลต่อการตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครเช่นกัน

ดังนั้น เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งในระบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเสียงข้างมากรอบเดียวเขตละคนผสมเขตละหลายคนแต่ไม่เกินสามคน ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคในการได้รับเลือกเป็นตัวแทนหรือไม่ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจำนวนผู้สมัครทั้งหมดในทุกเขตเลือกตั้งมาคำนวณหาอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทั้งสามสมัยปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการแข่งขันและโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสามสมัย

อัตราการแข่งขัน (ส.ส. : ผู้สมัคร)	โอกาสที่จะได้รับ เลือกตั้ง (%)	โอกาสที่จะได้รับ เลือกตั้ง (%)	โอกาสที่จะได้รับ เลือกตั้ง (%)
	13 ก.ย. 35	2 ก.ค. 38	17 พ.ย. 39
1:2	50	50	50
1:3	33.33	33.33	33.33
1:4	25.00	25.00	25.00
1:4.66	0	21.43	0
1:5	20.00	20.00	20.00
1:5.50	0	18.18	0

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการแข่งขันและโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสามสมัย (ต่อ)

อัตราการแข่งขัน (ล.ต. : ผู้สมัคร)	โอกาสที่จะได้รับ เลือกตั้ง (%) 13 ก.ย. 35	โอกาสที่จะได้รับ เลือกตั้ง (%) 2 ก.ค. 38	โอกาสที่จะได้รับ เลือกตั้ง (%) 17 พ.ย. 39
1:6	16.67	16.67	16.67
1:6.66	0	15.00	0
1:7	14.29	14.29	14.29
1:7.50	13.33	0	0
1:8	12.50	12.50	12.50
1:9	11.11	11.11	11.11
1:10	10.00	10.00	10.00
1:11	9.09	9.09	9.09
1:12	8.33	0	8.33

จากตารางที่ 1 พบว่าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 มีอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันระหว่าง 1:2 ถึง 1:12 และผู้สมัครมีโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันระหว่างร้อยละ 50 ถึง 8.33 โดยผู้สมัครแต่ละคนมีอัตราการแข่งขันและโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันเป็น 12 กลุ่ม กลุ่มที่มีอัตราการแข่งขันน้อยที่สุดเท่ากับ 1:2 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งสูงถึงร้อยละ 50 กลุ่มที่มีอัตราการแข่งขันสูงที่สุดเท่ากับ 1:12 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยมากเท่ากับร้อยละ 8.33

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันระหว่าง 1:2 ถึง 1:11 และผู้สมัครมีโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันระหว่างร้อยละ 50 ถึง 9.09 โดยผู้สมัครแต่ละคนมีอัตราการแข่งขันและโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันเป็น 13 กลุ่ม กลุ่มที่มีอัตราการแข่งขันน้อยที่สุดเท่ากับ 1:2 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งสูงถึงร้อยละ 50 กลุ่มที่มีอัตราการแข่งขันสูงที่สุดเท่ากับ 1:11 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยมากเท่ากับร้อยละ 9.09

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 มีอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันระหว่าง 1:2 ถึง 1:12 และผู้สมัครมีโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันระหว่างร้อยละ 50 ถึง 8.33 โดยผู้สมัครแต่ละคนมีอัตราการแข่งขันและโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันเป็น 11 กลุ่ม กลุ่มที่มีอัตราการแข่งขันน้อยที่สุดเท่ากับ 1:2 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งสูงถึงร้อยละ 50 กลุ่มที่มีอัตราการแข่งขันสูงที่สุดเท่ากับ 1:12 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยมากเท่ากับร้อยละ 8.33

จากข้อมูลอัตราการแข่งขันและโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั้งสามสมัยดังกล่าวข้างต้นจึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า อัตราการแข่งขันและโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ อัตราการแข่งขันน้อยโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งจะสูง หากอัตราการแข่งขันสูงโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งจะต่ำ

ตารางที่ 2 แสดงอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับจำนวนเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทั้งสามครั้ง

อัตราการแข่งขัน (ส.ส. : ผู้สมัคร)	13 ก.ย. 35 จำนวนเขต (เขต)	2 ก.ค. 38 จำนวนเขต (เขต)	17 พ.ย. 39 จำนวนเขต (เขต)
1:2	3	6	19
1:3	8	19	19
1:4	23	26	22
1:4.66	0	1*	0
1:5	13	20	18
1:5.50	0	1*	0
1:6	24	28	18
1:6.66	0	1 ^o	0
1:7	23	21	19
1:7.50	2*	0	0
1:8	18	14	15
1:9	13	10	10

ตารางที่ 2 แสดงอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับจำนวนเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทั้งสามครั้ง (ต่อ)

อัตราการแข่งขัน (ส.ส. : ผู้สมัคร)	13 ก.ย. 35 จำนวนเขต (เขต)	2 ก.ค. 38 จำนวนเขต (เขต)	17 พ.ย. 39 จำนวนเขต (เขต)
1:10	7	5	11
1:11	6	3	4
1:12	2	0	1
รวม	142	155	156

หมายเหตุ * ผู้สมัครภาคคุณสมบัติจำนวนหนึ่งคนในเขตเลือกตั้งนั้น

๑ ผู้สมัครเสียชีวิตจำนวนหนึ่งคนในเขตเลือกตั้งนั้น

จากตารางที่ 2 การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 มีเขตเลือกตั้งทั้งหมด 142 เขต ในจำนวน 142 เขต มีอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่างกันระหว่าง 1:2 - 1:12 สามารถจำแนกเขตเลือกตั้งทั้งหมดตามความแตกต่างของอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เป็น 12 กลุ่มเขตเลือกตั้ง กลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขัน 1:6 มีจำนวนถึง 24 เขตเลือกตั้งมากกว่าทุกกลุ่มเขตเลือกตั้ง รองลงมาคือกลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขัน 1:4 และ 1:7 ซึ่งมีจำนวนกลุ่มละ 23 เขตเลือกตั้ง ส่วนกลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันน้อยที่สุด คือ 1:2 มีจำนวน 3 เขตเลือกตั้ง กลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันสูงที่สุด คือ 1:12 มีจำนวน 2 เขตเลือกตั้ง

การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีเขตเลือกตั้งทั้งหมดจำนวน 155 เขต ในจำนวน 155 เขต มีอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่างกันระหว่าง 1:2 - 1:11 สามารถจำแนกเขตเลือกตั้งทั้งหมดตามความแตกต่างของอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เป็น 13 กลุ่มเขตเลือกตั้ง กลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขัน 1:6 มีจำนวนถึง 28 เขตเลือกตั้งมากกว่าทุกกลุ่มเขตเลือกตั้ง รองลงมาคือกลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขัน 1:4 มีจำนวน 26 เขตเลือกตั้ง ส่วนกลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันน้อยที่สุด คือ 1:2 มี

จำนวน 6 เขตเลือกตั้ง กลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันสูงที่สุด คือ 1: 11 มีจำนวน 3 เขตเลือกตั้ง

การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 มีเขตเลือกตั้งทั้งหมดจำนวน 156 เขต ในจำนวน 156 เขต มีอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่างกันระหว่าง 1:2 - 1:12 สามารถจำแนกเขตเลือกตั้งทั้งหมดตามความแตกต่างของอัตราการแข่งขัน และโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เป็น 11 กลุ่มเขตเลือกตั้ง กลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขัน 1:4 มีจำนวนถึง 22 เขตเลือกตั้งมากกว่าทุกกลุ่มเขตเลือกตั้ง รองลงมาคือกลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขัน 1:2 , 1:3 , 1:7 มีจำนวน 19 เขตเลือกตั้ง ส่วนกลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันน้อยที่สุด คือ 1:2 มีจำนวน 19 เขตเลือกตั้ง กลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันสูงที่สุด คือ 1: 12 มีจำนวน 1 เขตเลือกตั้ง

ในการเลือกตั้งทั้งสามสมัยผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้งมีอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันระหว่าง 1:2 ถึง 1:12 ในบรรดาเขตเลือกตั้งทั้งหมดมีอัตราการแข่งขันแตกต่างกันจำแนกได้ 11 ถึง 12 กลุ่มเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งส่วนใหญ่จะมีอัตราการแข่งขันอยู่ระหว่าง 1:4 - 1:8 อัตราการแข่งขันมีแนวโน้มลดลงโดยจะสังเกตได้จากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 เขตที่มีอัตราการแข่งขัน 1:2 มีเพิ่มมากขึ้นถึง 19 เขตเลือกตั้งเมื่อเปรียบเทียบกับจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 และเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 เขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขัน 1: 2 มีเพียง 3 เขต และ 6 เขตเท่านั้น ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการใช้ระบบเลือกตั้งแบบเดิมติดต่อกันและไม่มีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งทั้งสามสมัยทำให้ผู้สมัครสามารถสร้างคะแนนนิยมและสร้างความผูกพันกับประชาชนในพื้นที่ได้มากขึ้น

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับจำนวนเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปทั้งสามครั้ง

โอกาสที่จะได้รับเลือกตั้ง (%)	13 ก.ย. 35 จำนวนเขต (เขต)	2 ก.ค. 38 จำนวนเขต (เขต)	17 พ.ย. 39 จำนวนเขต (เขต)
8.33	2	0	1
9.09	6	3	4
10.00	7	5	11
11.11	13	10	10
12.50	18	14	15
13.33	2*	0	0
14.29	23	21	19
15.00	0	1 ^๑	0
16.67	24	28	18
18.18	0	1 [#]	0
20.00	13	20	18
21.43	0	1 [#]	0
25.00	23	26	22
33.33	8	19	19
50	3	6	19
รวม	142	155	156

หมายเหตุ * ผู้สมัครขาดคุณสมบัติจำนวนหนึ่งคนในเขตเลือกตั้งนั้น

^๑ ผู้สมัครเสียชีวิตจำนวนหนึ่งคนในเขตเลือกตั้งนั้น

จากตารางที่ 3 พบว่า ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 ผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้งมีโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่างกันระหว่างร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 8.33 โดยสามารถจำแนกเขตเลือกตั้งทั้งหมดตามความแตกต่างของโอกาสที่ผู้สมัครจะได้

รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เป็น 12 กลุ่มเขตเลือกตั้ง กลุ่มเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมี
โอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร้อยละ 16.67 มีจำนวนมากที่สุดถึง 24 เขตเลือกตั้ง
รองลงมาคือกลุ่มเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร้อยละ
14.29 และ 25.00 ซึ่งมีจำนวนกลุ่มละ 23 เขตเลือกตั้ง ส่วนกลุ่มเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้
รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสูงที่สุดคือร้อยละ 50 มีจำนวน 3 เขตเลือกตั้ง คือจังหวัด
นครศรีธรรมราชเขต 1 และ เขต 2 และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เขต 1 กลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการ
แข่งขันสูงที่สุด คือ 1: 12 มีจำนวน 2 เขตเลือกตั้ง คือ จังหวัดร้อยเอ็ดเขต 2 และ เขต 3 (โปรดดูใน
ภาคผนวก ค. ตารางผนวกที่ 3)

ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้งมีโอกาส
ที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่างกันระหว่างร้อยละ 50 - 9.09 โดยสามารถ
จำแนกเขตเลือกตั้งทั้งหมดตามความแตกต่างของโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้
แทนราษฎรได้เป็น 13 กลุ่มเขตเลือกตั้งกลุ่มเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรร้อยละ 16.67 มีจำนวนมากที่สุดถึง 28 เขตเลือกตั้ง รองลงมาคือกลุ่มเขต
เลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร้อยละ 25.00 มีจำนวน 26 เขต
เลือกตั้ง ส่วนกลุ่มเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสูงที่สุดคือ
ร้อยละ 50 มีจำนวน 6 เขตเลือกตั้ง คือจังหวัดตาก เขต 1 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เขต 1 จังหวัด
ปัตตานี เขต 1 และ เขต 2 จังหวัดยะลา เขต 1 จังหวัดสระแก้ว เขต 1 กลุ่มเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมี
โอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่ำที่สุดคือร้อยละ 9.09 มีจำนวน 3 เขตเลือกตั้ง คือ
จังหวัดขอนแก่น เขต 3 จังหวัดร้อยเอ็ดเขต 2 จังหวัดลพบุรี เขต 2 (โปรดดูในภาคผนวก ค.
ตารางผนวกที่ 4)

ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้งมี
โอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่างกันระหว่างร้อยละ 50 - 8.33 โดยสามารถ
จำแนกเขตเลือกตั้งทั้งหมดตามความแตกต่างของโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้
แทนราษฎรได้เป็น 11 กลุ่มเขตเลือกตั้งกลุ่มเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรร้อยละ 25.00 มีจำนวนมากที่สุดถึง 22 เขตเลือกตั้ง รองลงมาคือกลุ่มเขตเลือก
ตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร้อยละ 14.29 , 33.33 และ ร้อยละ
50.00 มีจำนวน 19 เขตเลือกตั้ง ส่วนกลุ่มเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรสูงที่สุดคือร้อยละ 50 มีจำนวน 19 เขตเลือกตั้ง คือ จังหวัดกระบี่ เขต 1 จังหวัดกาญจนบุรี เขต 2 จังหวัดกำแพงเพชร เขต 1 จังหวัดดัตรัง เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช เขต 2 จังหวัดนราธิวาส เขต 1 และ เขต 2 จังหวัดปัตตานี เขต 2 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จังหวัดพังงา เขต 1 จังหวัดเพชรบูรณ์ เขต 3 จังหวัดยะลา เขต 1 จังหวัดสงขลา เขต 1 และ เขต 3 จังหวัดสตูล เขต 1 จังหวัดสมุทรสงคราม เขต 1 จังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 1 และ เขต 2 จังหวัดอ่างทอง เขต 1 กลุ่มเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันสูงที่สุด คือ 1:12 มีจำนวน 1 เขตเลือกตั้ง คือ กรุงเทพมหานคร เขต 10 (โปรดดูในภาคผนวก ค. ตารางผนวกที่ 5)

จากตารางที่ 1 , 2 และ 3 แสดงให้เห็น ความไม่เสมอภาคของอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและความไม่เสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้สมัครแต่ละคนในแต่ละเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปแต่ละครั้งมีความแตกต่างกันระหว่าง 1:2 ถึง 1:12 และ ร้อยละ 50 ถึง ร้อยละ 8.33 อัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีความสัมพันธ์กับโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กล่าวคือ ผู้สมัครแต่ละคนมีโอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันไป ตามอัตราการแข่งขัน เขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครจำนวนมากโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อยเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครจำนวนน้อย เขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสูงที่สุดคือ 1:12 ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนี้มีโอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่ำเพียงร้อยละ 8.33 ส่วนเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่ำสุดคือ 1:2 หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนต่อผู้สมัคร 2 คน ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งมีโอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสูงคือ ร้อยละ 50

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 แสดงระดับของโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งกับจำนวนเขตเลือกตั้งจำแนกตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 13 กันยายน 2535

ระดับของโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (%)	จำนวนเขต					
	เขตที่มี ส.ส.1 คน		เขตที่มี ส.ส.2 คน		เขตที่มี ส.ส.3 คน	
	(ร้อยละ)	(เขต)	(ร้อยละ)	(เขต)	(ร้อยละ)	(เขต)
1. โอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยมาก (ต่ำกว่าร้อยละ 20)	0	0	2.08	1	8.24	7
2. โอกาสได้รับเลือกตั้งน้อย (ร้อยละ 20-25)	66.67	6	95.84	46	83.52	71
3. โอกาสได้รับเลือกตั้งมาก (มากกว่าร้อยละ 25)	33.33	3	2.08	1	8.24	7
รวม	100	9	100	48	100	85

จากตารางที่ 4 พบว่าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 มีจำนวนเขตเลือกตั้งทั้งหมด 142 เขต เขตที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคนมีจำนวน 9 เขต ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคนจำนวน 6 เขตหรือร้อยละ 66.67 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อย(ระหว่างร้อยละ 20 - 25) มีผู้สมัครเพียง 3 เขตหรือร้อยละ 33.33 ที่มีโอกาสได้รับเลือกตั้งมาก(มากกว่าร้อยละ 25) เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีจำนวน 48 เขต ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนจำนวน 47 เขตหรือร้อยละ 97.92 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยและน้อยมาก มีผู้สมัครเพียง 1 เขตหรือร้อยละ 2.08 ที่มีโอกาสได้รับเลือกตั้งมาก เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนมีจำนวน 85 เขต ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนจำนวน 78 เขตหรือร้อยละ 91.76 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยและน้อยมาก มีผู้สมัครเพียง 7 เขตหรือร้อยละ 8.24 ที่มีโอกาสได้รับเลือกตั้งมาก

ตารางที่ 5 แสดงระดับของโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งกับจำนวนเขตเลือกตั้งจำแนกตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

ระดับของโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับ เลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (%)	จำนวนเขต					
	เขตที่มี ส.ส.1 คน		เขตที่มี ส.ส.2 คน		เขตที่มี ส.ส.3 คน	
	(ร้อยละ)	(เขต)	(ร้อยละ)	(เขต)	(ร้อยละ)	(เขต)
1. โอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยมาก (ต่ำกว่าร้อยละ 10)	0	0	1.67	1	2.27	2
2. โอกาสได้รับเลือกตั้งน้อย (ร้อยละ 10-25)	71.43	5	73.33	44	88.64	78
3. โอกาสได้รับเลือกตั้งมาก (มากกว่าร้อยละ 25)	28.57	2	25.00	15	9.09	8
รวม	100	7	100	60	100	88

จากตารางที่ 5 พบว่าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีจำนวนเขตเลือกตั้งทั้งหมด 155 เขต เขตที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคนมีจำนวน 7 เขต ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้คนเดียวจำนวน 5 เขตหรือร้อยละ 71.43 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อย(ระหว่างร้อยละ 10 - 25) มีผู้สมัครเพียง 2 เขตหรือร้อยละ 28.57 ที่มีโอกาสได้รับเลือกตั้งมาก(มากกว่าร้อยละ 25) เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนจำนวนมีจำนวน 60 เขต ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนจำนวน 45 เขตหรือร้อยละ 75 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยและน้อยมาก มีผู้สมัครเพียง 15 เขตหรือร้อยละ 25 ที่มีโอกาสได้รับเลือกตั้งมาก เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนมีจำนวน 88 เขต ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนจำนวน 80 เขตตั้งหรือร้อยละ 90.91 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยและน้อยมาก มีเพียง 8 เขตหรือร้อยละ 9.09 ที่มีโอกาสได้รับเลือกตั้งมาก

ตารางที่ 6 แสดงระดับของโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งกับ จำนวนเขตเลือกตั้งจำแนกตาม จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539

ระดับของโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับ เลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (%)	จำนวนเขต					
	เขตที่มี ส.ส.1 คน		เขตที่มี ส.ส.2 คน		เขตที่มี ส.ส.3 คน	
	(ร้อยละ)	(เขต)	(ร้อยละ)	(เขต)	(ร้อยละ)	(เขต)
1. โอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยมาก (ต่ำกว่าร้อยละ 10)	0	0	1.64	1	4.54	4
2. โอกาสได้รับเลือกตั้งน้อย (ร้อยละ 10-25)	42.86	3	70.49	43	76.14	67
3. โอกาสได้รับเลือกตั้งมาก (มากกว่าร้อยละ 25)	47.14	4	27.87	17	19.32	17
รวม	100	7	100	61	100	88

จากตารางที่ 6 พบว่าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 มีจำนวนเขตเลือกตั้งทั้งหมด 156 เขต เขตที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคนมีจำนวน 7 เขต ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้คนเดียวจำนวน 4 เขตหรือร้อยละ 47.14 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งมาก(มากกว่าร้อยละ 25) มีผู้สมัครเพียง 3 เขตหรือร้อยละ 42.86 ที่มีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อย(ระหว่างร้อยละ 10 - 25) เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนจำนวนมีจำนวน 61 เขต ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนจำนวน 44 เขตเลือกตั้งหรือร้อยละ 72.13 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยและน้อยมาก มีผู้สมัครเพียง 17 เขตหรือร้อยละ 27.87 ที่มีโอกาสได้รับเลือกตั้งมาก เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนจำนวน 88 เขต ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนจำนวน 71 เขตหรือร้อยละ 80.68 มีโอกาสได้รับเลือกตั้งน้อยและน้อยมาก มีผู้สมัครเพียง 17 เขตหรือร้อยละ 19.32 ที่มีโอกาสได้รับเลือกตั้งมาก

จากตารางที่ 4 ,5 และ 6 พบว่าการแบ่งเขตเลือกตั้งให้เขตเลือกตั้งหนึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ หนึ่งคน สองคนหรือสามคน จะมีผลต่อโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้งกล่าวคือ เขต

เลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคนสมัครมีโอกาสดำเนินการเลือกตั้งมากกว่าเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนหรือสามคนและไม่ปรากฏว่าผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคนมีโอกาสดำเนินการเลือกตั้งต่ำกว่าร้อยละ 10 อย่างไรก็ตาม ในการเลือกตั้งทั้งสามสมัยเขตเลือกตั้งยังคงเป็นเขตเลือกตั้งเดิมส่วนใหญ่ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งมากนัก จึงเป็นผลให้ผู้สมัครไม่ว่าจะเป็นผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคน สองคนหรือสามคน มีแนวโน้มที่จะมีโอกาสดำเนินการเลือกตั้งมากขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียงคนเดียวจะมีโอกาสดำเนินการเลือกตั้งมากกว่าเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนหรือสามคน และถ้าหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งบ่อยๆ ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนหรือสามคนมีแนวโน้มที่จะมีโอกาสดำเนินการเลือกตั้งมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปจากผลการวิเคราะห์ ส่วนที่ 1 พบว่าผู้สมัครมีโอกาสดำเนินการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันไปตามอัตราการแข่งขันหรือตามจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง กล่าวคือ เขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครจำนวนมาก โอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นตัวแทนมีน้อย เขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครน้อยโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมาก ทั้งนี้ เป็นผลมาจากระบบการเลือกตั้งของไทยที่กำหนดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันและกำหนดให้ผู้เลือกตั้งในแต่ละเขตมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนได้แตกต่างกันในแต่ละเขตเลือกตั้ง การกำหนดหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันทั้งสองประการเป็นผลให้เกิดความไม่เสมอภาคและความเท่าเทียมในการแข่งขันและโอกาสในการได้รับเลือกตั้งของผู้สมัครแต่ละเขต ระบบเลือกตั้งดังกล่าวยังก่อให้เกิดปัญหาเรื่องการแบ่งเขตเลือกตั้งอีกด้วย การแบ่งเขตเลือกตั้งยังมีผลต่อการตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่น้อยแตกต่างกันด้วย หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งมากจนเกินไปอัตราการแข่งขันในเขตเลือกตั้งนั้นจะน้อยลงเนื่องจากผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งจะพยายามรักษาฐานคะแนนเสียงที่มีอยู่ในพื้นที่ของตนไว้ทำให้ผู้สมัครอื่นไม่อาจช่วงชิงฐานคะแนนเสียงได้อย่างเช่นใน 14 จังหวัดภาคใต้ซึ่งมีฐานคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์อยู่จำนวนมาก พรรคการเมืองอื่นหากไม่มีฐานคะแนนเสียงที่ก้าวไกลในพื้นที่ดังกล่าวด้วยแล้วจะไม่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นผลให้อัตราการแข่งขันในการได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อยลงและส่งผลให้ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้นมีโอกาสดำเนินการเลือกตั้งมากขึ้น ยิ่งเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียงคนเดียวด้วยแล้วจะทำให้อัตราการแข่งขันน้อยและผู้สมัครมีโอกาสดำเนินการเลือกตั้งมากขึ้น

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการเป็นตัวแทนของประชาชน

ระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียวเขตหนึ่งคน เขตละสองคน และเขตละสามคน ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 และกำหนดให้ผู้เลือกตั้งมีสิทธิลงคะแนนได้ตามจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้ง นอกจากนี้ ยังกำหนดให้พรรคการเมืองจะต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีได้ในสภาทำให้พรรคการเมืองไม่ได้คำนึงของคุณสมบัติของผู้สมัครอย่างละเอียดรอบคอบ โดยเฉพาะพรรคที่มีขนาดเล็กหรือที่เพิ่งจัดตั้งใหม่ยังไม่มีศักยภาพเพียงพอในการส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งมักจะใช้วิธีจ้างบุคคลลงสมัครเพื่อให้ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดโดยไม่ได้มีการหาเสียงเลือกตั้งอย่างแท้จริง ประกอบกับการกำหนดให้ผู้เลือกตั้งหนึ่งคนมีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งได้มากกว่าหนึ่งเสียงในกรณีที่เขตเลือกตั้งนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนหรือสามคน ทำให้ผู้เลือกตั้งไม่ได้ใช้ความรอบคอบในการลงคะแนนและเหตุผลที่ผู้เลือกตั้งตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป หากเปรียบเทียบกับเขตเลือกตั้งที่ผู้เลือกตั้งมีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครได้เพียงคนเดียว ผู้เลือกตั้งอาจใช้สิทธิลงคะแนนด้วยเหตุผลเพื่อให้ได้ตัวแทนที่ตนต้องการมากที่สุด โดยไม่เห็นแก่อำมิสสินจ้างหรือผลประโยชน์ตอบแทนหรือเห็นแก่บุญคุณที่ผู้สมัครเคยอุปถัมภ์ค้ำจุน หรือหากผู้เลือกตั้งจะเลือกผู้สมัครเพราะเห็นแก่ทรัพย์สินหรือบุญคุณก็ตาม ผู้สมัครก็จะต้องใช้ทรัพย์สินเงินทองจำนวนมากขึ้น และผู้เลือกตั้งก็จะต้องใช้วิจารณ์ญาณมากยิ่งขึ้นในการตัดสินใจเช่นกัน เพราะผู้เลือกตั้งมีสิทธิเลือกผู้แทนได้เพียงคนเดียวและหากผู้สมัครทุกคนต่างใช้ยุทธวิธีในการจูงใจผู้เลือกตั้งทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินเงินทอง อิทธิพล ต่างๆ ก็จะทำให้ผู้เลือกตั้งใช้สิทธิในการเลือกตั้งอย่างรอบคอบยิ่งขึ้น ต่างกับผู้เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้แทนได้สองคนหรือสามคน เพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาจเลือกผู้แทนคนแรกด้วยเหตุผลที่ดีที่สุดเพื่อให้ได้ผู้แทนที่ตนต้องการมากที่สุดเพื่อไปทำหน้าที่แทนตน แต่การเลือกผู้แทนคนที่สองหรือคนที่สามนั้น ผู้เลือกตั้งอาจเลือกเพราะเหตุผลอื่นเช่นเลือกเพราะเห็นแก่อำมิสสินจ้าง เลือกเพราะเห็นแก่บุญคุณที่ผู้สมัครเคยให้การอุปถัมภ์ช่วยเหลือเลือกเพื่อให้ครบตามจำนวนที่ตนมีสิทธิ เลือกเพราะผู้สมัครอื่นที่ตนรู้จักขอร้องให้เลือกพ่วงไปด้วย เป็นต้น ดังนั้น เพื่อเป็นการพิสูจน์ความจริงในเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 วันที่ 2 กรกฎาคม 2538 และวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 มาวิเคราะห์ในส่วนนี้เพื่อพิสูจน์ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียวเขตละคนผลสมเขตและหลายคนแต่ไม่เกินสามคน เป็นระบบเลือกตั้งที่เหมาะสมเพื่อให้ได้มา

ซึ่งตัวแทนที่แท้จริงตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของประชาชนหรือไม่ อัตราการแข่งขัน โอกาสที่ผู้สมัคร จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการกำหนดเขตเลือกตั้งให้มีสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรได้หนึ่งคน สองคน หรือสามคน จะมีผลต่อการได้รับเสียงสนับสนุนของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรผู้ได้รับเลือกตั้งมากน้อยหรือไม่ เพียงใด ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงอัตราการแข่งขันที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับเสียงสนับสนุน ของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535

อัตราการแข่งขัน (ส.ส. : ผู้สมัคร)	เสียงสนับสนุน ต่ำกว่า 20% (คน)	เสียงสนับสนุน 20- 50% (คน)	เสียงสนับสนุน มากกว่า 50% (คน)
1:2	1	8	0
1:3	7	7	3
1:4	21	32	0
1:5	5	21	0
1:6	40	23	0
1:7	43	16	0
1:7.50	1	3	0
1:8	36	14	0
1:9	32	5	0
1:10	10	9	0
1:11	17	1	0
1:12	5	0	0
รวม	218	139	3

จากตารางที่ 7 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งแต่ละเขตเลือกตั้งมี เสียงสนับสนุนแตกต่างกัน ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 มีสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรทั้งหมด 360 คน แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียง 3 คน เท่านั้นที่มีเสียงสนับสนุนมาก กว่าร้อยละ 50 ของผู้มาใช้สิทธิ สมาชิกสภาผู้แทนที่มีเสียงสนับสนุนระหว่างร้อยละ 20 - 50 มี

จำนวน 139 คน และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนต่ำกว่าร้อยละ 20 มีจำนวน 218 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 เป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียงคนเดียวคือจังหวัดพังงา ภูเก็ตและระนอง

เขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันสูงที่สุดคือ 1:12 (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน ต่อผู้สมัคร 12 คน) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งทั้งหมดจำนวน 5 คน เป็นผู้มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียง 3 คนเท่านั้น ที่มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าร้อยละ 50 และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันต่ำ คือ 1:3

ตารางที่ 8 แสดงอัตราการแข่งขันที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับเสียงสนับสนุนของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

อัตราการแข่งขัน (ส.ส. : ผู้สมัคร)	เสียงสนับสนุน ต่ำกว่า 20% (คน)	เสียงสนับสนุน 20- 50% (คน)	เสียงสนับสนุน มากกว่า 50% (คน)
1:2	3	13	0
1:3	1	37	2
1:4	12	55	0
1:4.66	0	3	0
1:5	21	31	0
1:5.50	0	2	0
1:6	16	51	1
1:6.66	3	0	0
1:7	27	24	1
1:8	26	12	0
1:9	23	4	0
1:10	11	4	0
1:11	7	1	0
รวม	150	237	4

จากตารางที่ 8 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งแต่ละเขตเลือกตั้งมีเสียงสนับสนุนแตกต่างกัน ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด 391 คน แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียง 4 คน เท่านั้นที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 ของผู้มาใช้สิทธิ สมาชิกสภาผู้แทนที่มีเสียงสนับสนุนระหว่างร้อยละ 20 - 50 มีจำนวน 237 คน และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนต่ำกว่าร้อยละ 20 มีจำนวน 150 คน และจากข้อมูลพบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง 4 คนที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียงคนเดียวคือจังหวัดพังงา ภูเก็ต ระนองและสมุทรสงคราม

เขตเลือกตั้ง ที่มีอัตราการแข่งขันสูงที่สุดคือ 1:11 (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนต่อผู้สมัคร 11 คน) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งทั้งหมด 8 คน เป็นผู้ที่มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) จำนวน 7 คน และมีเสียงสนับสนุนน้อย(ร้อยละ 20 - 50) จำนวน 1 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 4 คน ที่ได้รับที่มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าร้อยละ 50 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันต่ำ คือ 1:3 จำนวน 2 คน จากเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขัน 1:6 จำนวน 1 คน และ 1:7 จำนวน 1 คน

ตารางที่ 9 แสดงอัตราการแข่งขันที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับเสียงสนับสนุนของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539

อัตราการแข่งขัน (ส.ส. : ผู้สมัคร)	เสียงสนับสนุน ต่ำกว่า 20% (คน)	เสียงสนับสนุน 20-50% (คน)	เสียงสนับสนุน มากกว่า 50% (คน)
1:2	4	37	2
1:3	6	38	2
1:4	4	46	1
1:5	17	26	2
1:6	18	28	0
1:7	9	39	0
1:8	16	25	0
1:9	16	14	0

ตารางที่ 9 แสดงอัตราการแข่งขันที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับเสียงสนับสนุนของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 (ต่อ)

อัตราการแข่งขัน (ส.ส. : ผู้สมัคร)	เสียงสนับสนุน ต่ำกว่า 20% (คน)	เสียงสนับสนุน 20- 50% (คน)	เสียงสนับสนุน มากกว่า 50% (คน)
1:10	12	17	0
1:11	9	2	0
1:12	3	0	0
รวม	114	272	7

จากตารางที่ 9 พบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งแต่ละเขตเลือกตั้งมีเสียงสนับสนุนแตกต่างกัน ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด 393 คน แต่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียง 7 คน เท่านั้นที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 ของผู้มาใช้สิทธิ สมาชิกสภาผู้แทนที่มีเสียงสนับสนุนระหว่างร้อยละ 20 - 50 มีจำนวน 272 คน และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนต่ำกว่าร้อยละ 20 มีจำนวน 114 คน และจากข้อมูลพบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง 7 คนที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียงคนเดียว คือ จังหวัดพังงา ภูเก็ต ระนอง สมุทรสงคราม แม่ฮ่องสอน และสิงห์บุรี และจำนวน 1 คน เป็นสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 คน คือ จังหวัดตรัง เขตเลือกตั้งที่ 2

เขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันสูงที่สุดคือ 1:12 (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนต่อผู้สมัคร 12 คน) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งทั้งหมดจำนวน 3 คน เป็นผู้มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 7 คน ที่ได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าร้อยละ 50 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันต่ำ คือ 1:2 จำนวน 2 คน , 1:3 จำนวน 2 คน , 1:4 จำนวน 1 คน และ 1:5 จำนวน 1 คน

จากตารางที่ 7, 8 และ 9 พบว่า ในการเลือกตั้งทั่วไปทั้งตามสมัยมีอัตราการแข่งขันแตกต่างกันระหว่าง 1:2 - 1:12 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้คนเดียว เขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันสูงกว่า 1:7 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเป็นผู้มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อย(ร้อยละ 20-50) และน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 มักเป็นสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีการแข่งขันต่ำระหว่าง 1:2 - 1:7

ตารางที่ 10 แสดงโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับเสียงสนับสนุนของผู้ที่ได้รับเลือกในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535

โอกาสที่ได้รับ เลือกตั้ง (%)	เสียงสนับสนุน ต่ำกว่า 20% (คน)	เสียงสนับสนุน 20- 50% (คน)	เสียงสนับสนุน มากกว่า 50% (คน)
8.33	5	0	0
9.09	17	1	0
10.00	10	9	0
11.11	32	5	0
12.50	36	14	0
13.33	1	3	0
14.29	43	16	0
16.67	40	23	0
20.00	5	21	0
25.00	21	32	0
33.33	7	7	3
50.00	1	8	0
รวม	218	139	3

จากตารางที่ 10 พบว่า โอกาสที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้รับการเลือกตั้งแตกต่างกันอยู่ระหว่างร้อยละ 8.33 - 50 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งส่วนใหญ่มีเสียงสนับสนุนน้อยและน้อยมาก เขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 8.33 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากเขตนี้ทั้งหมด 5 คน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนที่มีเสียงสนับสนุนน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าร้อยละ 50 มีจำนวนทั้งหมดเพียง 3 คน เท่านั้น และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งสูงคือ ร้อยละ 33.33 ทั้งหมด

ตารางที่ 11 แสดงโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับเสียงสนับสนุนของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

โอกาสที่ได้รับเลือกตั้ง (%)	เสียงสนับสนุนต่ำกว่า 20% (คน)	เสียงสนับสนุน 20- 50% (คน)	เสียงสนับสนุนมากกว่า 50% (คน)
9.09	7	1	0
10.00	11	4	0
11.11	23	4	0
12.50	26	12	0
14.29	27	24	1
15.00	3	0	0
16.67	16	51	1
18.18	0	2	0
20.00	21	31	0
21.43	0	3	0
25.00	12	55	0
33.33	1	37	2
50.00	3	13	0
รวม	150	237	4

จากตารางที่ 11 พบว่า โอกาสที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้รับการเลือกตั้งแตกต่างกันอยู่ระหว่างร้อยละ 9.09 - 50 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งส่วนใหญ่มีเสียงสนับสนุนน้อยและน้อยมาก เขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 9.09 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งนี้ทั้งหมด 8 คน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนที่มีเสียงสนับสนุนน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) จำนวน 7 คน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อย(ร้อยละ 20 - 50) จำนวน 1 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าร้อยละ 50 มีจำนวนทั้งหมดเพียง 4 คน เท่านั้น และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งสูงคือ ร้อยละ 33.33 จำนวน 2 คน จากเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งร้อยละ 14.29 จำนวน 1 คน และ ร้อยละ 16.67 จำนวน 1 คน

ตารางที่ 12 แสดงโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับเสียงสนับสนุนของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539

โอกาสที่ได้รับเลือกตั้ง (%)	เสียงสนับสนุนต่ำกว่า 20% (คน)	เสียงสนับสนุน 20- 50% (คน)	เสียงสนับสนุนมากกว่า 50% (คน)
8.33	3	0	0
9.09	9	2	0
10.00	12	17	0
11.11	16	14	0
12.50	16	25	0
14.29	9	39	0
16.67	18	28	0
20.00	17	26	2
25.00	4	46	1
33.33	6	38	2
50.00	4	37	2
รวม	144	272	7

จากตารางที่ 12 พบว่า โอกาสที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้รับการเลือกตั้งแตกต่างกันอยู่ระหว่างร้อยละ 8.33 - 50 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งส่วนใหญ่มีเสียงสนับสนุนน้อยและน้อยมาก เขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 8.33 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งในเขตนี้ทั้งหมด 3 คน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนที่มีเสียงสนับสนุนน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) ทั้งหมด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าร้อยละ 50 มีจำนวนทั้งหมดเพียง 7 คน และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งสูงคือ ร้อยละ 50 จำนวน 2 คน , ร้อยละ 33.33 จำนวน 2 คน , ร้อยละ 25 จำนวน 1 คน และร้อยละ 20 จำนวน 1 คน

จากตารางที่ 10 ,11 และ 12 พบว่าในการเลือกตั้งทั่วไปทั้งสามสมัย ผู้สมัครมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งแตกต่างกันระหว่างร้อยละ 8.33 - 50 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียวเขตละคนผสมเขตละหลายคนแต่ไม่เกินสามคนมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อยและน้อยมาก เขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งต่ำกว่าร้อยละ 14.29 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งทั้งหมดเป็นผู้มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อย(ร้อยละ 20-50) และน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) ทั้งหมด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับการเลือกตั้ง ตั้งแต่ร้อยละ 14.29 ขึ้นไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 แสดงระดับของเสียงสนับสนุนที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับ กับจำนวนเขตเลือกตั้งจำแนกตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 13 กันยายน 2535

ระดับของเสียงสนับสนุน ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับ (%)	จำนวน ส.ส.					
	เขตที่มี ส.ส.1 คน		เขตที่มี ส.ส.2 คน		เขตที่มี ส.ส.3 คน	
	คนที่ 1 (คน)	คนที่ 1 (คน)	คนที่ 2 (คน)	คนที่ 1 (คน)	คนที่ 2 (คน)	คนที่ 3 (คน)
1. เสียงสนับสนุนน้อยมาก (ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของผู้มาใช้สิทธิ)	0	1	8	58	72	79
2. เสียงสนับสนุนน้อย (ร้อยละ 20-50 ของผู้มาใช้สิทธิ)	6	47	40	27	13	6
3. เสียงสนับสนุนข้างมาก (มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้มาใช้สิทธิ)	3	0	0	0	0	0
รวม	9	48	48	85	85	85

จากตารางที่ 13 พบว่าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2539 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนหรือสามคนเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนน้อยและน้อยมากทั้งหมด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สองคนส่วนใหญ่จะมีเสียงสนับสนุนน้อย (ร้อยละ 20-50 ของผู้มาใช้สิทธิ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สามคนส่วนใหญ่จะมีเสียงสนับสนุนน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) ผู้แทนที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 เป็นผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้เพียงคนเดียวทั้งหมด

ตารางที่ 14 แสดงระดับของเสียงสนับสนุนที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับกับจำนวนเขตเลือกตั้งจำแนกตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 2 กรกฎาคม 2538

ระดับของเสียงสนับสนุน ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับ (%)	จำนวน ส.ส.					
	เขตที่มี ส.ส.1 คน		เขตที่มี ส.ส.2 คน		เขตที่มี ส.ส.3 คน	
	คนที่ 1 (คน)	คนที่ 1 (คน)	คนที่ 2 (คน)	คนที่ 1 (คน)	คนที่ 2 (คน)	คนที่ 3 (คน)
1. เสียงสนับสนุนน้อยมาก (ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของผู้มาใช้สิทธิ)	0	2	8	32	48	60
2. เสียงสนับสนุนน้อย (ร้อยละ 20-50 ของผู้มาใช้สิทธิ)	3	58	52	56	40	28
3. เสียงสนับสนุนข้างมาก (มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้มาใช้สิทธิ)	4	0	0	0	0	0
รวม	7	60	60	88	88	88

จากตารางที่ 14 พบว่าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนหรือสามคนเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนน้อยและน้อยมากทั้งหมด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สองคนส่วนใหญ่จะมีเสียงสนับสนุนน้อย (ร้อยละ 20-50 ของผู้มาใช้สิทธิ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สามคนส่วนใหญ่จะมีเสียงสนับสนุนน้อยมาก (ต่ำกว่าร้อยละ 20) ผู้แทนที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 เป็นผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้เพียงคนเดียวทั้งหมด

ตารางที่ 15 แสดงระดับของเสียงสนับสนุนที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับกับจำนวนเขตเลือกตั้งจำแนกตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 17 พฤศจิกายน 2539

ระดับของเสียงสนับสนุน ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับ (%)	จำนวน ส.ส.					
	เขตที่มี ส.ส.1 คน		เขตที่มี ส.ส.2 คน		เขตที่มี ส.ส.3 คน	
	คนที่ 1 (คน)	คนที่ 1 (คน)	คนที่ 2 (คน)	คนที่ 1 (คน)	คนที่ 2 (คน)	คนที่ 3 (คน)
1. เสียงสนับสนุนน้อยมาก (ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของผู้มาใช้สิทธิ)	0	0	2	24	37	51
2. เสียงสนับสนุนน้อย (ร้อยละ 20-50 ของผู้มาใช้สิทธิ)	1	60	59	64	51	37
3. เสียงสนับสนุนข้างมาก (มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้มาใช้สิทธิ)	6	1	0	0	0	0
รวม	7	61	61	88	88	88

จากตารางที่ 15 พบว่าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนหรือสามคนเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนน้อยและน้อยมากทั้งหมด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สองคนส่วนใหญ่จะมีเสียงสนับสนุนน้อย (ร้อยละ 20-50 ของผู้มาใช้สิทธิ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สามคนส่วนใหญ่จะมีเสียงสนับสนุนน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) ผู้แทนที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 เป็นผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้เพียงคนเดียวถึง 6 คน

จากตารางที่ 13 , 14 และ 15 พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียวเขตละคนผสมเขตละหลายคนแต่ไม่เกินสามคนทำให้ได้ตัวแทนที่มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อยและน้อยมาก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนราษฎรได้สองคนหรือสามคนเป็นตัวแทนที่มีเสียงสนับสนุนไม่ถึงร้อยละ 50 ของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สองคนหรือสามคน

จึงไม่ใช่ตัวแทนที่แท้จริงของประชาชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้เพียงคนเดียวมักมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนเกินกว่าร้อยละ 50

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีระดับของเสียงสนับสนุนแตกต่างกันในการเลือกตั้งทั้งสามครั้ง

ระดับของเสียงสนับสนุน ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับ (%)	จำนวน ส.ส. 13 ก.ย. 35		จำนวน ส.ส. 2 ก.ค. 38		จำนวน ส.ส. 17 พ.ย. 39	
	(ร้อยละ)	(คน)	(ร้อยละ)	(คน)	(ร้อยละ)	(คน)
1. เสียงสนับสนุนน้อยมาก (ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของผู้มาใช้สิทธิ)	60.56	218	38.36	150	29.00	114
2. เสียงสนับสนุนน้อย (ร้อยละ 20-50 ของผู้มาใช้สิทธิ)	38.61	139	60.62	237	69.22	272
3. เสียงสนับสนุนข้างมาก (มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้มาใช้สิทธิ)	0.83	3	1.02	4	1.78	7
รวม	100	360	100	391	100	393

จากตารางพบว่าในการเลือกตั้งทั่วไปทั้งสามสมัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจำนวนร้อยละ 98 - 99 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีในการเลือกตั้งแต่ละครั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนน้อยและน้อยมาก และมีเพียงร้อยละ 1 ถึง 2 ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีในการเลือกตั้งแต่ละครั้งที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 ของผู้มาใช้สิทธิ

ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด 360 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนน้อย(ระหว่างร้อยละ 20 - 50) มีจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 38.61 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) มีจำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 60.56 และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนข้างมาก (มากกว่าร้อยละ 50) จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.83

ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด 391 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนน้อย(ระหว่างร้อยละ 20 - 50) มีจำนวน 237

ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด 391 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนน้อย(ระหว่างร้อยละ 20 - 50) มีจำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 60.62 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) มีจำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 38.36 และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนข้างมาก (มากกว่าร้อยละ 50) มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.02

ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด 393 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนน้อย(ระหว่างร้อยละ 20 - 50) มีจำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 69.22 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) มีจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนข้างมาก(มากกว่าร้อยละ 50) มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.78

ตารางที่ 17 แสดงโอกาสที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยเฉลี่ยกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปทั้งสามสมัย

จำนวน ส.ส. ที่จะพึง มีได้ในเขตเลือกตั้ง	โอกาสได้รับเลือกเฉลี่ย 13 ก.ย. 35 (คน) (%)	โอกาสได้รับเลือกเฉลี่ย 2 ก.ค. 38 (คน) (%)	โอกาสได้รับเลือกเฉลี่ย 17 พ.ย. 39 (คน) (%)
1	25.47	21.60	33.09
2	17.81	22.23	24.91
3	16.86	19.13	20.08

จากตารางที่ 17 ในการเลือกตั้งทั้งสามสมัยพบว่าผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคนมีโอกาสได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยเฉลี่ยมากกว่าผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน และผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีโอกาสได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยเฉลี่ยมากกว่าผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคน โอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งแต่ละเขตมีแนวโน้มสูงขึ้น เมื่อมีการเลือกตั้งบ่อยครั้งและไม่มีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้ง

ตารางที่ 18 แสดงเสียงสนับสนุนของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งโดยเฉลี่ยกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 13 กันยายน 2535

จำนวน ส.ส. ที่จะพึง มีได้ในเขตเลือกตั้ง (คน)	เสียงสนับสนุนเฉลี่ย ของ ส.ส. คนที่ 1 (%)	เสียงสนับสนุนเฉลี่ย ของ ส.ส. คนที่ 2 (%)	เสียงสนับสนุนเฉลี่ย ของ ส.ส. คนที่ 3 (%)
1	48.54	0	0
2	28.83	24.28	0
3	18.33	16.36	14.92

จากตารางที่ 18 พบว่าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งมีเสียงสนับสนุนโดยเฉลี่ยสูงกว่าเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน คือ เฉลี่ยร้อยละ 48.54

เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคน สมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจะมีเสียงสนับสนุนมากกว่าเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งคนที่สองของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนเฉลี่ยร้อยละ 24.28 น้อยกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งคนที่หนึ่งของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนโดยมีเสียงสนับสนุนเฉลี่ยร้อยละ 28.83

เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนจะมีเสียงสนับสนุนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งคนที่สามของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนเฉลี่ยร้อยละ 14.29 น้อยกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งคนที่ 1 และ คนที่ 2 ของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคน

ตารางที่ 19 แสดงเสียงสนับสนุนของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งโดยเฉลี่ยกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 2 กรกฎาคม 2538

จำนวน ส.ส. ที่จะพึง มีได้ในเขตเลือกตั้ง (คน)	เสียงสนับสนุนเฉลี่ย ของ ส.ส. คนที่ 1 (%)	เสียงสนับสนุนเฉลี่ย ของ ส.ส. คนที่ 2 (%)	เสียงสนับสนุนเฉลี่ย ของ ส.ส. คนที่ 3 (%)
1	51.47	0	0
2	31.29	27.92	0
3	22.35	19.68	17.67

จากตารางที่ 19 พบว่าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งมีเสียงสนับสนุนโดยเฉลี่ยสูงกว่าเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน คือ เฉลี่ยร้อยละ 51.47

เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนสมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจะมีเสียงสนับสนุนมากกว่าเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งคนที่สองของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนเฉลี่ยร้อยละ 27.92 น้อยกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งคนที่หนึ่งของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนโดยมีเสียงสนับสนุนเฉลี่ยร้อยละ 31.29

เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคน จะมีเสียงสนับสนุนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งคนที่สามของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนเฉลี่ยร้อยละ 17.67 น้อยกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งคนที่ 1 และ คนที่ 2 ของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคน

ตารางที่ 20 แสดงเสียงสนับสนุนของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งโดยเฉลี่ยกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 17 พฤศจิกายน 2539

จำนวน ส.ส. ที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้ง (คน)	เสียงสนับสนุนเฉลี่ย ของ ส.ส. คนที่ 1 (%)	เสียงสนับสนุนเฉลี่ย ของ ส.ส. คนที่ 2 (%)	เสียงสนับสนุนเฉลี่ย ของ ส.ส. คนที่ 3 (%)
1	63.40	0	0
2	34.57	30.11	0
3	23.70	21.72	20.15

จากตารางที่ 20 พบว่าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งมีเสียงสนับสนุนโดยเฉลี่ยสูงกว่าเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน คือ เฉลี่ยร้อยละ 63.40

เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนสมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจะมีเสียงสนับสนุนมากกว่าเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งคนที่สองของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนเฉลี่ยร้อยละ 30.11 น้อยกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งคนที่หนึ่งของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนโดยมีเสียงสนับสนุนเฉลี่ยร้อยละ 34.57

เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนจะมีเสียงสนับสนุนน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งคนที่สามของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนเฉลี่ยร้อยละ 20.15 น้อยกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งคนที่ 1 และ คนที่ 2 ของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคน

จากตารางที่ 18 , 19 และ 20 พบว่าสมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้หนึ่งคนจะมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สองคนและสามคน และพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้คนเดียว

มักมีคะแนนเสียงสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าร้อยละ 50 ของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนหรือสามคนมักมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อย(ร้อยละ 20 - 50) และน้อยมาก (ต่ำกว่าร้อยละ 20) นอกจากนี้ยังพบว่าผู้แทนคนที่สองหรือคนที่สามของเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สองคนหรือสามคนจะได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อยกว่าผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งคนที่หนึ่งและคนที่สองตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวจึงอาจสรุปได้ว่าระบบเลือกตั้งที่กำหนดเขตเลือกตั้งให้มีผู้แทนได้มากกว่าหนึ่งคนและให้ประชาชนมีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้แทนได้ตามจำนวนผู้แทนที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งมีผลให้ผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อยไม่ถึงกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สองคนหรือสามคนไม่ถือว่าเป็นผู้แทนที่แท้จริงตามเจตนารมณ์และวิถีทางในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งคนที่สองและคนที่สามของเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สองคนหรือสามคนมีคะแนนเสียงสนับสนุนน้อยและน้อยมากเป็นเพราะผู้เลือกตั้งมีเป้าหมายในการเลือกตัวแทนที่ดีที่สุดเพื่อทำหน้าที่แทนตนสำหรับตัวแทนคนที่หนึ่งเท่านั้น ส่วนตัวแทนคนที่สองและคนที่สามผู้เลือกตั้งตัดสินใจเลือกด้วยเหตุผลอื่นมากกว่า เช่น เลือกเพราะมีความเกรงใจ เลือกเพราะเห็นแก่อำภิสสินจ้าง เลือกเพื่อให้ครบจำนวนตามสิทธิ ทำให้คะแนนเสียงสนับสนุนของผู้แทนคนที่สองและคนที่สามน้อยกว่าผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งคนที่ 1

นอกจากนี้ การกำหนดเขตเลือกตั้งให้มีผู้แทนมากกว่าหนึ่งคนทำให้ประชาชนไม่อาจติดตาม และตรวจสอบการทำงานในความรับผิดชอบการปฏิบัติงานของผู้แทนแต่ละคนได้ชัดเจนเหมือนกับเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้คนเดียว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเขตเลือกตั้งมีขนาดใหญ่กว่าเขตที่มีผู้แทนได้คนเดียว จำนวนผู้แทนมากไม่ทราบว่ามีผู้แทนแต่ละคนรับผิดชอบในส่วนใด ประชาชนผู้เลือกตั้งและผู้แทนห่างเหินกัน ขาดความผูกพันต่อกัน ทำให้ประชาชนตัดสินใจในการเลือกตัวแทนคนที่สองและคนที่สามด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไปโดยไม่มีหลักเกณฑ์ในการเลือกและตรวจสอบตัวแทนที่ตนเลือกได้ดีพอ ทำให้คะแนนเสียงสนับสนุนของผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งคนที่สองและคนที่สามมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อยและน้อยมาก

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความต่อเนื่องของพรรคการเมืองกับสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้ง ที่เลือกพรรคการเมืองแต่ละพรรคได้รับ

ระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียวเขตละคนผสมเขตละหลายคนแต่ไม่เกินสามคนซึ่งกำหนดให้ผู้เลือกตั้งแต่ละเขตเลือกผู้แทนได้ตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้ง และกำหนดให้พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งต้องส่งผู้สมัครเป็นทีมเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งแต่ละเขต และจะต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีได้ในสภา เหตุผลที่รัฐธรรมนูญกำหนดหลักเกณฑ์เช่นนี้ไว้ด้วยมีเจตนาประสงค์ที่จะส่งเสริมระบบพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง ผู้เลือกตั้งสามารถเลือกได้ทั้งตัวบุคคลและพรรคกล่าวคือ หากผู้เลือกตั้งผู้ใดประสงค์จะเลือกผู้สมัครคนใดโดยถือคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครแต่ละคนเป็นสำคัญแล้ว ผู้เลือกตั้งก็อาจเลือกผู้สมัครนั้นๆ ได้โดยตรง แต่ถ้าหากผู้เลือกตั้งประสงค์จะเลือกผู้แทนของตนโดยถือนโยบายของพรรคเป็นสำคัญแล้วก็อาจเลือกผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองนั้นทั้งทีมก็ได้ ดังนั้น ระบบเลือกตั้งดังกล่าวจึงมีส่วนช่วยส่งเสริมระบบพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง พรรคการเมืองที่ดำเนินกิจการทางการเมืองอย่างต่อเนื่องและมีนโยบายที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาคงเป็นที่ยอมรับของประชาชนแล้วพรรคการเมืองนั้นย่อมเป็นที่ได้รับความนิยมนอกจากประชาชน นอกจากนี้ การดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคก็มีความสำคัญและมีส่วนช่วยในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้นด้วย เช่น การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและการขยายสาขาของพรรคให้เพิ่มมากขึ้น การส่งเสริมให้สมาชิกพรรคการเมืองเข้าไปบริหารกิจการของสาขาพรรคการเมือง และการส่งเสริมสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการเลือกสรรสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งให้มากยิ่งขึ้น ในทางกลับกันพรรคการเมืองที่ดำเนินกิจการโดยขาดความต่อเนื่อง ขาดความชัดเจนในการดำเนินนโยบายทางการเมืองและมิได้ดำเนินกิจการทางการเมืองอย่างแท้จริงก็จะได้รับคะแนนเสียงจากประชาชนน้อยหรือมีโอกาสได้จัดตั้งรัฐบาลได้น้อย แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากระบบเลือกตั้งดังกล่าวเอื้ออำนวยให้ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครโดยตรงก็ได้ ดังนั้น ผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวและเป็นที่ยอมรับของประชาชนจึงไม่สนใจและให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองเมื่อเกิดปัญหาขัดแย้งกับพรรคที่ตนสังกัดก็จะแยกตัวไปจัดตั้งพรรคใหม่เป็นการทำลายระบบพรรคการเมืองและวินัยของพรรคด้วยเช่นกัน ส่วนที่ 3 นี้เป็นการพิสูจน์ว่าความต่อเนื่องของพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนคะแนนกับสัดส่วนจำนวนที่นั่งอย่างไร

ตารางที่ 21 แสดงสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคที่มีความต่อเนื่อง (พรรคการเมืองเก่า) และพรรคที่ขาดความต่อเนื่อง(พรรคการเมืองใหม่) กับสัดส่วนจำนวนที่นั่ง

พรรคการเมือง	13 ก.ย. 35		2 ก.ค. 38		17 พ.ย. 39	
	สัดส่วน คะแนน (%)	สัดส่วน จำนวนที่นั่ง %(คน)	สัดส่วน คะแนน (%)	สัดส่วน จำนวนที่นั่ง %(คน)	สัดส่วน คะแนน (%)	สัดส่วน จำนวนที่นั่ง %(คน)
พรรคการเมืองเก่า						
กิจสังคม	4.04	6.11(22)	3.98	5.63(22)	5.33	5.09(20)
ชาติไทย	15.76	21.39(77)	22.83	23.53(92)	9.75	9.92(39)
ประชาธิปไตย	21.03	21.94(79)	22.28	21.99(86)	31.90	31.30(123)
พรรคการเมืองใหม่						
ความหวังใหม่	14.21	14.17(51)	12.33	14.58(57)	29.14	31.81(125)
ชาติพัฒนา	15.89	16.67(60)	11.95	13.56(53)	12.38	13.23(52)
ดำรงไทย	0	0	0.35	0	0	0
ไท	0	0	0	0	0.29	0.25(1)
นำไทย	0	0	6.28	4.60(18)	0	0
ประชากรไทย	3.06	0.83(3)	4.48	4.60(18)	4.10	4.58(18)
พลังธรรม	17.97	13.06(47)	7.61	5.88(23)	2.72	0.25(1)
พลังประชาชน	0.16	0	0	0	0	0
มวลชน	1.48	1.11(4)	2.37	0.77(3)	1.20	0.51(2)
ราษฎร	0.52	0.28(1)	0	0	0	0
แรงงานไทย	0	0	0	0	0.07	0
เสรีธรรม	3.57	2.22(8)	3.10	2.81(11)	1.24	1.02(4)
เสรีประชาธิปไตย	0	0	0	0	0.10	0
เอกภาพ	2.31	2.22(8)	2.44	2.05(8)	1.78	2.04(8)
รวม	100	100(360)	100	100(391)	100	100(393)

จากตารางพบว่าพรรคการเมืองที่มีความต่อเนื่อง(พรรคการเมืองเก่า) มีโอกาสได้รับเลือกเป็นตัวแทนมากกว่าพรรคการเมืองที่ขาดความต่อเนื่อง(พรรคการเมืองใหม่) โดยจะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งแต่ละครั้งพรรคการเมืองเก่ามีสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคการเมืองเก่ามากกว่าพรรคการเมืองใหม่มากกล่าวคือ ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 และในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 พรรคประชาธิปัตย์มีสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคประชาธิปัตย์มากกว่าทุกพรรคคือร้อยละ 21.03 และ ร้อยละ 31.90 ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 พรรคชาติไทยมีสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคชาติไทยมากกว่าทุกพรรคคือร้อยละ 22.83

โดยปกติสัดส่วนคะแนนและสัดส่วนจำนวนที่นั่งจะมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ สัดส่วนคะแนนที่พรรคการเมืองได้รับต้องเท่ากับสัดส่วนจำนวนที่นั่งในสภา ดังนั้น พรรคการเมืองที่มีสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคของตนเองสูงกว่าทุกพรรคจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าทุกพรรคด้วยและมีโอกาสเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล เช่น ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 พรรคประชาธิปัตย์มีสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคประชาธิปัตย์สูงกว่าพรรคอื่นคือร้อยละ 21.03 มีสัดส่วนจำนวนที่นั่งร้อยละ 21.94 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 79 คน ได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล เพราะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าทุกพรรค และในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 พรรคชาติไทยมีสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคชาติไทยสูงกว่าทุกพรรคคือร้อยละ 22.83 มีสัดส่วนจำนวนที่นั่งร้อยละ 21.99 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 92 คน ได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล เพราะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าทุกพรรค แต่มีข้อสังเกตว่า ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 พรรคประชาธิปัตย์มีสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคประชาธิปัตย์สูงกว่าทุกพรรค คือร้อยละ 31.90 มีสัดส่วนจำนวนที่นั่งร้อยละ 31.30 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 123 คน ส่วนพรรคความหวังใหม่มีสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคความหวังใหม่น้อยกว่าคือร้อยละ 29.14 แต่กลับมีสัดส่วนจำนวนที่นั่งร้อยละ 31.81 มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 125 คน มากกว่าพรรคประชาธิปัตย์ 2 คน และได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล กรณีดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงความบกพร่องของระบบเลือกตั้งแบบเขตละคนผสมเขตละหลายคนแต่ไม่เกินสามคน ซึ่งกำหนดให้ผู้เลือกตั้งแต่ละเขตเลือกตั้งลงคะแนนได้แตกต่างกันตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในแต่ละเขตเลือกตั้งและใช้วิธีการคิดคะแนนแบบเสียงข้างมากรอบเดียวในการคำนวณหาที่นั่ง ทำให้ผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากระบบดังกล่าวไม่ใช่ผู้แทนตามเจตนารมณ์ของคนส่วนใหญ่พรรคการเมือง

ที่มีสัดส่วนของคะแนนเสียงสนับสนุนจากประชาชนมากกว่ากลับมีสัดส่วนจำนวนที่นั่งน้อยพรรคที่มีคะแนนเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อยอาจมีสัดส่วนจำนวนที่นั่งมากก็ได้

ตารางที่ 22 แสดงสัดส่วนคะแนนและสัดส่วนจำนวนที่นั่งกับความต่อเนื่องของพรรคการเมือง

ความต่อเนื่องของพรรคการเมือง	13 ก.ย. 35		2 ก.ค. 38		17 พ.ย. 39	
	สัดส่วนคะแนน (%)	สัดส่วนจำนวนที่นั่ง % (คน)	สัดส่วนคะแนน (%)	สัดส่วนจำนวนที่นั่ง % (คน)	สัดส่วนคะแนน (%)	สัดส่วนจำนวนที่นั่ง % (คน)
พรรคการเมืองเก่า	40.83	49.44(178)	49.09	51.15(200)	46.98	46.31(182)
พรรคการเมืองใหม่	59.17	50.56(182)	50.91	48.85(191)	53.02	53.69(211)
รวม	100	100(360)	100	100(391)	100	100(393)

จากตารางพบว่า ในการเลือกตั้งสามสมัยพรรคการเมืองเก่ามีสัดส่วนคะแนน ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งเกือบร้อยละ 50 ส่วนพรรคการเมืองใหม่มีสัดส่วนคะแนนในการเลือกตั้งแต่ละครั้งประมาณร้อยละ 50 เศษ ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าพรรคการเมืองเก่ามีสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคการเมืองเก่ามากกว่าพรรคการเมืองใหม่ เนื่องจากพรรคการเมืองเก่ามีเพียงสามพรรคการเมืองเท่านั้นแต่มีสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งพรรคการเมืองเก่าเกือบร้อยละ 50 ส่วนพรรคการเมืองใหม่มีจำนวน 9-10 พรรค แต่กลับมีสัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคการเมืองใหม่สูงกว่าพรรคการเมืองเก่าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 พรรคการเมืองเก่ามีสัดส่วนคะแนนร้อยละ 40.83 แต่กลับมีสัดส่วนจำนวนที่นั่งร้อยละ 49.44(178 ที่นั่ง) พรรคการเมืองใหม่มีสัดส่วนคะแนนร้อยละ 59.17 มีสัดส่วนจำนวนที่นั่งร้อยละ 50.56 (182 ที่นั่ง) พรรคการเมืองใหม่มีที่นั่งมากกว่าพรรคการเมืองเก่า

ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 พรรคการเมืองเก่ามีสัดส่วนคะแนนร้อยละ 49.09 แต่กลับมีสัดส่วนจำนวนที่นั่งร้อยละ 51.15 (200 ที่นั่ง) พรรคการเมืองใหม่มีสัดส่วนคะแนนร้อยละ 50.91 มีสัดส่วนจำนวนที่นั่งร้อยละ 48.85 (191 ที่นั่ง) พรรคการเมืองเก่ามีที่นั่งมากกว่าพรรคการเมืองใหม่

ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 พรรคการเมืองเก่ามีสัดส่วนคะแนนร้อยละ 46.98 มีสัดส่วนจำนวนที่นั่งร้อยละ 46.31(182 ที่นั่ง) พรรคการเมืองใหม่มีสัดส่วนคะแนนร้อยละ 53.02 มีสัดส่วนจำนวนที่นั่งร้อยละ 53.69 (211 ที่นั่ง) พรรคการเมืองใหม่มีที่นั่งมากกว่าพรรคการเมืองเก่า

เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนคะแนนกับสัดส่วนจำนวนที่นั่งพบว่า ระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียวเขตละคนผสมเขตละหลายคนแต่ไม่เกินสามคนก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมระหว่างคะแนนเสียงที่พรรคได้รับกับจำนวนที่นั่ง กล่าวคือ พรรคการเมืองที่มีสัดส่วนคะแนนมากอาจมีสัดส่วนจำนวนที่นั่งน้อย หรือพรรคการเมืองที่มีสัดส่วนคะแนนน้อยอาจมีสัดส่วนจำนวนที่นั่งมากก็ได้ ทั้งนี้ เป็นเพราะคะแนนที่ผู้สมัครได้รับในแต่ละเขตมากน้อยแตกต่างกัน บางเขตผู้สมัครจะได้รับเลือกเป็นผู้แทนในเขตนั้นได้จะต้องมีคะแนนเสียงตั้งแต่หนึ่งแสนคะแนนขึ้นไปจึงจะมีโอกาสได้รับเลือกตั้ง บางเขตเลือกตั้งผู้สมัครต้องได้รับคะแนนเสียงตั้งแต่ห้าหมื่นคะแนนขึ้นไปจึงจะมีโอกาสได้รับเลือกตั้ง แต่ในบางเขตผู้สมัครได้รับคะแนนเสียงเพียงสองถึงสามหมื่นคะแนนก็มีโอกาสได้รับเลือกตั้ง ความแตกต่างของคะแนนเสียงที่ผู้แทนราษฎรแต่ละคนได้รับการสนับสนุนจากประชาชนที่แตกต่างกันประกอบกับการใช้วิธีคิดคะแนนแบบเสียงข้างมากรอบเดียวและให้ผู้เลือกตั้งมีสิทธิลงคะแนนได้ต่างกัน จึงเป็นผลให้สัดส่วนคะแนนกับสัดส่วนจำนวนที่นั่งที่พรรคการเมืองได้รับมีความไม่เป็นธรรม

นอกจากความต่อเนื่องของพรรคการเมืองจะมีผลต่อสัดส่วนคะแนนที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคจะได้รับแล้ว ปัจจัยสำคัญอื่นๆ ที่มีผลให้สัดส่วนคะแนนของผู้เลือกตั้งที่เลือกพรรคการเมืองมีความแตกต่างกัน ได้แก่ จำนวนผู้สมัครที่พรรคการเมืองส่งเข้าสมัครในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง คุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้สมัครที่พรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง นโยบายหลักของพรรคการเมืองแต่ละพรรค และฐานคะแนนเสียงของผู้สมัครและพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้ง เป็นต้น

เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียวเขตละคนผสมเขตละหลายคนแต่ไม่เกินสามคนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 มีส่วนช่วยส่งเสริมระบบพรรคการเมืองมากน้อยเพียงใด อาจพิจารณาจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้สมัครได้สองคนหรือสามคนว่าได้ใช้สิทธิเลือกผู้สมัครเป็นรายบุคคลหรือเลือกเป็นพรรคการเมืองแตกต่างกันอย่างไร

ตารางที่ 23 แสดงจำนวนเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครแต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งยกทีม เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535

พรรค	จำนวนเขต (เขต)		รวม (เขต)
	เขตที่มี ส.ส. 2 คน	เขตที่มี ส.ส. 3 คน	
พรรคการเมืองเก่า			
กิจสังคม	1	0	1
ชาติไทย	4	6	10
ประชาธิปไตย	6	9	15
พรรคการเมืองใหม่			
ความหวังใหม่	3	1	4
ชาติพัฒนา	2	2	4
ประชากรไทย	0	0	0
พลังธรรม	1	7	8
พลังประชาชน	0	0	0
มวลชน	0	0	0
ราษฎร	0	0	0
เสรีธรรม	1	0	1
เอกภาพ	0	0	0
รวม	18	25	43

จากตารางที่ 23 ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครยกทีมในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครได้สองคนและสามคนทั้งหมด จำนวน 43 เขต ผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งยกทีมในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีจำนวน 18 เขต และผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งยกทีมในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคน มีจำนวน 25 เขต ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมจำนวน 26 เขตและเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ยกทีมจำนวน 17 เขต ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกตั้งยกทีมมากกว่าผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครแต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งยกทีม เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

พรรค	จำนวนเขต (เขต)		รวม (เขต)
	เขตที่มี ส.ส. 2 คน	เขตที่มี ส.ส. 3 คน	
พรรคการเมืองเก่า			
กิจสังคม	1	0	1
ชาติไทย	1	10	11
ประชาธิปไตย	12	8	20
พรรคการเมืองใหม่			
ความหวังใหม่	2	2	4
ชาติพัฒนา	3	3	6
ดำรงไทย	0	0	0
นำไทย	0	1	1
ประชากรไทย	0	2	2
พลังธรรม	1	2	3
มวลชน	0	0	0
เสรีธรรม	0	0	0
เอกภาพ	0	0	0
รวม	20	28	48

จากตารางที่ 24 ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครยกทีมในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครได้สองคนและสามคนทั้งหมด จำนวน 48 เขต ผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งยกทีมในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีจำนวน 20 เขต และผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งยกทีมในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคน มีจำนวน 28 เขต ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมจำนวน 32 เขตและเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ยกทีมจำนวน 16 เขต ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกตั้งยกทีมมากกว่าผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่

ตารางที่ 25 แสดงจำนวนเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครแต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งยกทีม เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539

พรรค	จำนวนเขต (เขต)		รวม (เขต)
	เขตที่มี ส.ส. 2 คน	เขตที่มี ส.ส. 3 คน	
พรรคการเมืองเก่า			
กิจสังคม	0	2	2
ชาติไทย	4	3	7
ประชาธิปไตย	11	16	27
พรรคการเมืองใหม่			
ความหวังใหม่	7	14	21
ชาติพัฒนา	2	2	4
แรงงานไทย	0	0	0
เสรีประชาธิปไตย	0	0	0
ไท	0	0	0
ประชากรไทย	1	2	3
พลังธรรม	0	0	0
มวลชน	0	0	0
เสรีธรรม	0	0	0
เอกภาพ	0	1	1
รวม	25	40	65

จากตารางที่ 25 ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครยกทีมในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครได้สองคนและสามคนทั้งหมด จำนวน 65 เขต ผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งยกทีมในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีจำนวน 25 เขต และผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งยกทีมในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคน มีจำนวน 40 เขต ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมจำนวน 36 เขตและเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ยกทีมจำนวน 29 เขต ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกตั้งยกทีมมากกว่าผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่

จากตารางที่ 23 , 24 และ 25 พบว่าผู้เลือกตั้งมีแนวโน้มเลือกผู้สมัครยกทีมมากขึ้น ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกตั้งยกทีมมากกว่าผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ ความต่อเนื่องของพรรคการเมืองจึงมีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครยกทีม หากมีการเลือกตั้งบ่อยครั้ง โดยที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งผู้เลือกตั้งมีแนวโน้มเลือกเป็นพรรคการเมืองมากขึ้น ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ามีโอกาสได้รับเลือกตั้งยกทีมมากกว่าผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่

ตารางที่ 26 แสดงจำนวนเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครพรรคการเมืองเก่าและพรรคการเมืองใหม่ได้รับเลือกตั้งยกทีมในเขตที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนในการเลือกตั้งสามสมัย

ความต่อเนื่องของ พรรคการเมือง	13 ก.ย. 35 จำนวนเขต		2 ก.ค. 38 จำนวนเขต		17 พ.ย. 39 จำนวนเขต	
	(เขต)	(%)	(เขต)	(%)	(เขต)	(%)
พรรคการเมืองเก่า	11	61.11	14	70	15	60
พรรคการเมืองใหม่	7	38.89	6	30	10	40
รวม	18	100	20	100	25	100

จากตารางที่ 26 พบว่า ในการเลือกตั้งสามสมัยเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สองคนพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกตั้งยกทีมมากกว่าพรรคการเมืองใหม่ กล่าวคือ ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีจำนวนทั้งหมด 18 เขต ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกยกทีมจำนวน 11 เขต คิดเป็นร้อยละ 61.11 ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ได้รับเลือกยกทีมจำนวน 7 เขต คิดเป็นร้อยละ 38.89

ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีจำนวนทั้งหมด 20 เขต ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกยกทีมจำนวน 14 เขต คิดเป็นร้อยละ 70 ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ได้รับเลือกยกทีมจำนวน 6 เขต คิดเป็นร้อยละ 30

ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ผู้เลือกตั้งเลือกเป็นพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีจำนวนทั้งหมด 25 เขต ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมือง

เมืองเก่าได้รับเลือกยกทีมจำนวน 15 เขต คิดเป็นร้อยละ 60 ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ได้รับเลือกยกทีมจำนวน 10 เขต คิดเป็นร้อยละ 40

ตารางที่ 27 แสดงจำนวนเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครพรรคการเมืองเก่าและพรรคการเมืองใหม่ได้รับเลือกตั้งยกทีมในเขตที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนในการเลือกตั้งสามสมัย

ความต่อเนื่องของ พรรคการเมือง	13 ก.ย. 35 จำนวนเขต		2 ก.ค. 38 จำนวนเขต		17 พ.ย. 39 จำนวนเขต	
	(เขต)	(%)	(เขต)	(%)	(เขต)	(%)
พรรคการเมืองเก่า	15	60	18	64.29	21	52.50
พรรคการเมืองใหม่	10	40	10	35.71	19	47.50
รวม	25	100	28	100	40	100

จากตารางที่ 27 พบว่า ในการเลือกตั้งสามสมัยเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สามคนพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกตั้งยกทีมมากกว่าพรรคการเมืองใหม่ กล่าวคือ ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนมีจำนวนทั้งหมด 25 เขต ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกยกทีมจำนวน 15 เขต คิดเป็นร้อยละ 60 ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ได้รับเลือกยกทีมจำนวน 10 เขต คิดเป็นร้อยละ 40

ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนมีจำนวนทั้งหมด 28 เขต ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกยกทีมจำนวน 18 เขต คิดเป็นร้อยละ 64.29 ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ได้รับเลือกยกทีมจำนวน 10 เขต คิดเป็นร้อยละ 35.71

ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ผู้เลือกตั้งเลือกเป็นพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนมีจำนวนทั้งหมด 40 เขต ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกยกทีมจำนวน 21 เขต คิดเป็นร้อยละ 52.50 ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ได้รับเลือกยกทีมจำนวน 19 เขต คิดเป็นร้อยละ 47.50

จากตารางที่ 26 และ 27 พบว่าในการเลือกตั้งทั้งสามสมัย เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนหรือสามคน ผู้สมัครพรรคการเมืองเก่ามีโอกาสได้รับเลือกตั้งยกทีมมากกว่า

ผู้สมัครพรรคการเมืองใหม่ ผู้เลือกตั้งมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครยกทีมมากขึ้น ความต่อเนื่องของพรรคการเมืองมีส่วนทำให้ผู้สมัครในสังกัดพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกตั้งยกทีมมากกว่าพรรคการเมืองใหม่

ตารางที่ 28 แสดงจำนวนเขตที่พรรคการเมืองเก่าและพรรคการเมืองใหม่ได้รับเลือกตั้งยกทีมกับจำนวนเขตเลือกตั้งทั้งหมดของเขตเลือกตั้งที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535

จำนวน ส.ส. ในเขต (คน)	จำนวนเขต ทั้งหมด (เขต)	พรรคเก่าได้ยกทีม		พรรคใหม่ได้ยกทีม		ไม่มีพรรคใดได้ยกทีม	
		(เขต)	(%)	(เขต)	(%)	(เขต)	(%)
2	48	11	22.92	7	14.58	30	62.50
3	85	15	17.65	10	11.76	60	70.59
รวม	133	26	19.55	17	12.78	90	67.67

จากตารางที่ 28 ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีจำนวน 48 เขต ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองจำนวน 18 เขต คิดเป็นร้อยละ 37.50 โดยเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมจำนวน 11 เขต คิดเป็นร้อยละ 22.92 และเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ยกทีมจำนวน 7 เขต คิดเป็นร้อยละ 14.58 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นรายบุคคลจำนวน 30 เขต คิดเป็นร้อยละ 62.50

เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนมีจำนวน 85 เขต ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองจำนวน 25 เขต คิดเป็นร้อยละ 29.41 โดยเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมจำนวน 15 เขต คิดเป็นร้อยละ 17.65 และเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ยกทีมจำนวน 10 เขต คิดเป็นร้อยละ 11.76 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นรายบุคคลจำนวน 60 เขต คิดเป็นร้อยละ 70.59

เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคนมีจำนวนทั้งหมด 133 เขต ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองจำนวน 43 เขต คิดเป็นร้อยละ 32.33 โดยเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมจำนวน 26 เขต คิดเป็นร้อยละ 19.55 และเลือกผู้สมัครสังกัด

พรรคการเมืองใหม่ยกทีมจำนวน 17 เขต คิดเป็นร้อยละ 12.78 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นรายบุคคลจำนวน 90 เขต คิดเป็นร้อยละ 67.67

ตารางที่ 29 แสดงจำนวนเขตที่พรรคการเมืองเก่าและพรรคการเมืองใหม่ได้รับเลือกตั้งยกทีมกับจำนวนเขตเลือกตั้งทั้งหมดของเขตเลือกตั้งที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

จำนวน ส.ส. ในเขต (คน)	จำนวนเขต ทั้งหมด (เขต)	พรรคเก่าได้ยกทีม		พรรคใหม่ได้ยกทีม		ไม่มีพรรคใดได้ยกทีม	
		(เขต)	(%)	(เขต)	(%)	(เขต)	(%)
2	60	14	23.33	6	10	40	66.67
3	88	18	20.46	10	11.36	60	68.18
รวม	148	32	21.62	16	10.81	100	67.57

จากตารางที่ 29 ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีจำนวน 60 เขต ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองจำนวน 20 เขต คิดเป็นร้อยละ 33.33 โดยเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมจำนวน 14 เขต คิดเป็นร้อยละ 23.33 และเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ยกทีมจำนวน 6 เขต คิดเป็นร้อยละ 10 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นรายบุคคลจำนวน 40 เขต คิดเป็นร้อยละ 66.67

เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนมีจำนวน 88 เขต ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองจำนวน 28 เขต คิดเป็นร้อยละ 31.82 โดยเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมจำนวน 18 เขต คิดเป็นร้อยละ 20.46 และเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ยกทีมจำนวน 10 เขต คิดเป็นร้อยละ 11.36 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นรายบุคคลจำนวน 60 เขต คิดเป็นร้อยละ 68.18

เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคนมีจำนวนทั้งหมด 148 เขต ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองจำนวน 48 เขต คิดเป็นร้อยละ 32.43 โดยเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมจำนวน 32 เขต คิดเป็นร้อยละ 21.62 และเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ยกทีมจำนวน 16 เขต คิดเป็นร้อยละ 10.81 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นรายบุคคลจำนวน 100 เขต คิดเป็นร้อยละ 67.57

ตารางที่ 30 แสดงจำนวนเขตที่พรรคการเมืองเก่าและพรรคการเมืองใหม่ได้รับเลือกตั้งยกทีมกับจำนวนเขตเลือกตั้งทั้งหมดของเขตเลือกตั้งที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539

จำนวน ส.ส. ในเขต (คน)	จำนวนเขต ทั้งหมด (เขต)	พรรคเก่าได้ยกทีม		พรรคใหม่ได้ยกทีม		ไม่มีพรรคใดได้ยกทีม	
		(เขต)	(%)	(เขต)	(%)	(เขต)	(%)
2	61	15	24.59	10	16.39	36	59.02
3	88	21	23.86	19	21.59	48	54.55
รวม	149	36	24.16	29	19.46	84	56.38

จากตารางที่ 30 ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนมีจำนวน 61 เขต ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองจำนวน 25 เขต คิดเป็นร้อยละ 40.98 โดยเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมจำนวน 15 เขต คิดเป็นร้อยละ 24.59 และเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ยกทีมจำนวน 10 เขต คิดเป็นร้อยละ 16.39 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นรายบุคคลจำนวน 36 เขต คิดเป็นร้อยละ 59.02

เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สามคนมีจำนวน 88 เขต ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองจำนวน 40 เขต คิดเป็นร้อยละ 45.45 โดยเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมจำนวน 21 เขต คิดเป็นร้อยละ 23.86 และเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ยกทีมจำนวน 19 เขต คิดเป็นร้อยละ 21.59 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นรายบุคคลจำนวน 48 เขต คิดเป็นร้อยละ 54.55

เขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคนมีจำนวนทั้งหมด 149 เขต ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองจำนวน 65 เขต คิดเป็นร้อยละ 43.62 โดยเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมจำนวน 36 เขต คิดเป็นร้อยละ 24.16 และเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ยกทีมจำนวน 29 เขต คิดเป็นร้อยละ 19.46 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นรายบุคคลจำนวน 84 เขต คิดเป็นร้อยละ 56.38

จากตารางที่ 28 , 29 และ 30 พบว่า ในการเลือกตั้งทั้งสามสมัย ผู้เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคนเลือกผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่ายกทีมมากกว่าผู้เลือกตั้งสังกัดพรรคการเมืองใหม่ ผู้เลือกตั้งมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมือง

เมืองมากขึ้น กล่าวคือในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองจำนวน 43 เขต คิดเป็นร้อยละ 32.33 ของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน ในการเลือกตั้งวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองเพิ่มขึ้นเป็น 48 เขต คิดเป็นร้อยละ 32.43 ของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน และในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 ผู้เลือกตั้งเลือกผู้สมัครเป็นพรรคการเมืองเพิ่มขึ้นเป็น 65 เขต คิดเป็นร้อยละ 43.62 ของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน แต่อย่างไรก็ดี ผู้เลือกตั้งส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 50 ของเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนและสามคน ยังคงให้ความสนใจในการเลือกผู้สมัครเป็นรายบุคคลมากกว่าเลือกเป็นพรรคการเมือง(เลือกยกทีม)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ

1. ผู้สมัครมีโอกาสได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกันไป ตามอัตราการแข่งขันหรือตามจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง กล่าวคือ เขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครจำนวนมาก โอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกเป็นตัวแทนมีน้อย เขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครน้อยโอกาสที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมาก ทั้งนี้ เป็นผลมาจากระบบการเลือกตั้งของไทยที่กำหนดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิก

2. เขตเลือกตั้งที่มีอัตราการแข่งขันสูงกว่า 1:7 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเป็นผู้มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อย(ร้อยละ 20-50) และน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 มักเป็นสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีการแข่งขันต่ำกว่าระหว่าง 1:2 - 1:7

เขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับเลือกตั้งต่ำกว่าร้อยละ 14.29 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด เป็นผู้มีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อย(ร้อยละ 20-50) และน้อยมาก(ต่ำกว่าร้อยละ 20) ทั้งหมด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีเสียงสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 50 เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครมีโอกาสได้รับเลือกตั้ง ตั้งแต่ร้อยละ 14.29 ขึ้นไป

นอกจากนี้ยังพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้หนึ่งคนจะมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สองคนและสามคน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้คนเดียวมักมีคะแนนเสียงสนับสนุนจากประชาชนมากกว่าร้อยละ 50 ของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สองคนหรือสามคน มักมีเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อย(ร้อยละ

20 - 50) และน้อยมาก (ต่ำกว่าร้อยละ 20) ผู้แทนคนที่สองหรือคนที่สามของเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้สองคนหรือสามคนจะได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนน้อยกว่าผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งคนที่หนึ่งและคนที่สองตามลำดับ

3. พรรคการเมืองที่มีความต่อเนื่อง(พรรคการเมืองเก่า) มีโอกาสได้รับเลือกเป็นตัวแทนมากกว่าพรรคการเมืองที่ขาดความต่อเนื่อง(พรรคการเมืองใหม่) ผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองเก่าได้รับเลือกตั้งข้อมากกว่าผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองใหม่ ระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากรอบเดียวเขตละคนผสมเขตละหลายคนแต่ไม่เกินตามคนก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมระหว่างคะแนนเสียงที่พรรคได้รับกับจำนวนที่นั่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย